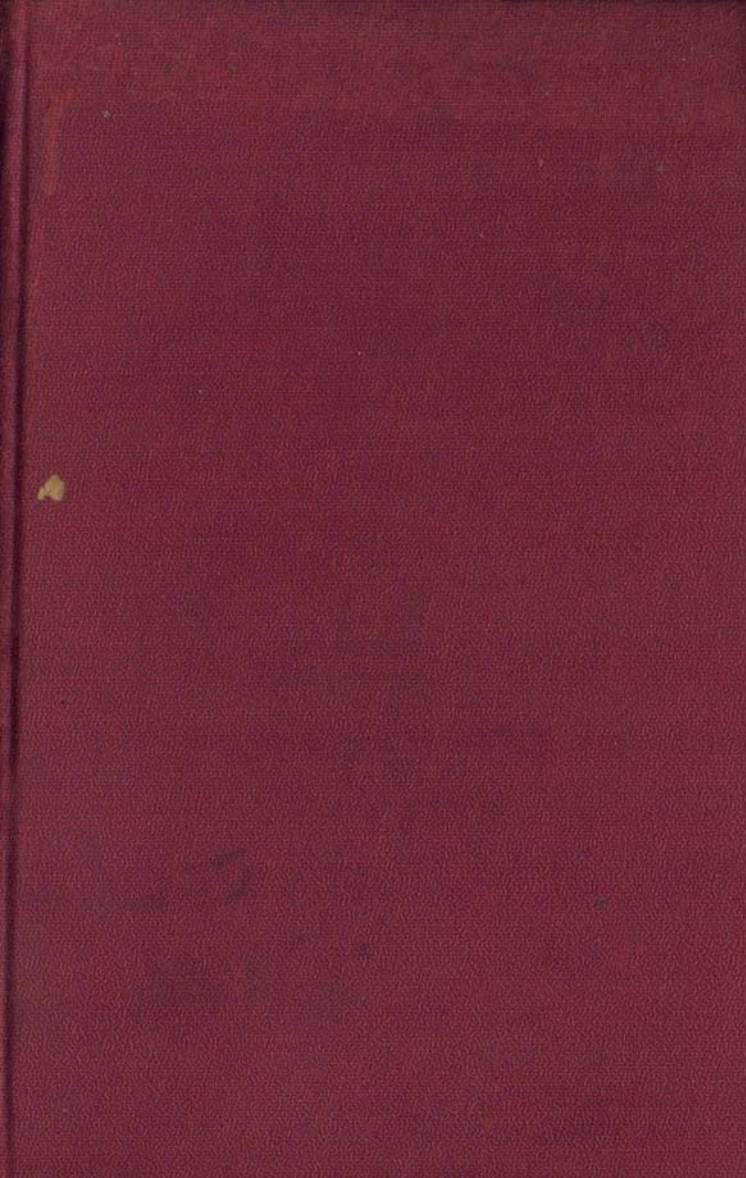

499-64

1166

Printed in Turkey

Տ Ե Տ Ի Է Կ

որ կոչի,

ԼԿՆՈՅ ԼՁԼՑ ԱՐՏԻ

Ի Ս Էհապետութե ՍԷ, ՍԻ
աճնախը ՏՆ և ՏՆ ՍԻմէօնի
Ս Էհապետ և Գերընտիր Կա
թողիկոսի, և ինքնագլուխ
Քահանայապետի Թմ Հայոց:

Եւ ՍԷ, Եւ ՏԻ ՏՆ Յովակի
մայ հեղահողի Պատրիարքի:

Եւ Ի Պատրիարքութե կոս
տանդնուպօլսոյ ՏՆ Օ աքարի
այ Լճի Լպսեպսի և Լճա
սէր Պատրիարքի:

Հոռուցեալ յոգինէ բռնախէ:

Ի Կոստանդնուպօլսոյ

Յամի ՏՆ 1780:

* Բան առ Լիւիքոյն :

Տեսանելով մերս նո՛ւնատուի՛
այժմու ժամանակի պատրջաց
որսորդուին, որք գոլով Թշաւ
միք հաճատոյ և ճշմարտութե,
պատրելով որսան զպարզամիտս
մեր: Որոց Թեպէտ չէ արժան
մեզ պատասխանել, սակայն ը
որում ո՛չ դադարին նոքա ՚ի բամ
բասելոյ և ՚ի զըպարտելոյ զմեզ
վնյ և մեք ստիպեալ ՚ի ճշմար
տութե՛ հաւաքեցաք զսակա՛
բանս: որոց զոմանս ՚ի նք գրոց,
և զոմանս յիւրեանց գրոց: որպ
զի յաչս իւրնց զմատու՛նս իւրնց
միտեսցուք ՚ի միտոս քնի այ մե
րոյ, ըստ առաքելոյն որ ասէ,
այսպն են կամքն այ բարեգոր
ծացն պապանձեցուցանել զանդ
գամ մարդոյ զանգիտուի: Եւ
զայս տեւորակ աշխարհաւ առ և
2 գուեհ

I, պոք'':

2, 150

ԳՈՒՆԿՅՈՐԷՆ շնորհեցաք այնոցիկ
 որք կամին պատասխանեւ նց և
 ոչ կարեն։ Բնկալարուք ուրեմն
 զդուզնաքեայ զաշխատու թիս
 մեր, զոր սիրով ընծայեմք լու
 սաւորչածին մանկանցդ եկեղե
 ցւոյ ողջ լերուք ՚ի տեր ամէն։

ԶԵՒ ԲԱՆԻՆԻՆ

* Յաղագս Բաղիտե Հոգւոյն Սբ.,
որ 'ի հօրէ բնիւ և 'ն 'ի Յորհրդոյ

ընկեն մեր 'ի փրկառիւթ
վարդապետութե իւրում
ասէ, Ոյ գիտէ զես հայր, գի
տեմ և ես զհայր: Ղշմարտա
պս՝ չիւնքի որդի այ է քսն ան
մեր, գիտէ զհայր: Եւ վս հօր
և էակցին իւրոյ հոգւոյն սբ.,
զոր ինչոր վկայենէ, մէկը չի կա
րեր հակառակիլ: Եւ յեր ովոր

Յոյ"
10. 15

հակառակինէ, քրիստոնեայ չէ:
 Եւ զայս ևս իմացիր, որ նահա
 պետներնալ մարգարէներնալ
 հայրապետներնալ փիլիսոփայք
 նալ իմացան և գիտցան զձօ,
 և զձօայինսն. լաքին՝ կատարե
 լալս չի կարացին գիտնալ, այլ
 քարերարն նժ ինչ խտարին զա
 նոք վուխուք ըրաւնէ՝ այն խը
 տարը կարացին գիտնալ: Այլ լա
 քին՝ որդին այ քն տրն մեր, գե
 րալրանցս գիտէ զհայր և զկա
 մրս նորին. զերե՛ի նմանէ ծը
 նեալ նժ է. ը այնմ, զի՛ ի նմա
 բնակի նմ լրումն նժուէ մարմ
 նանցս: Եւ թէ՛ յորում նմ գան
 ձըք իմաստութե և գիտութե
 ծածկեալ կան: Եւ թէ՛ և ա
 նուն կոչեցաւ նմա հրեշտակ մե
 ծի խորհրդոյ. ըսքանչելի խոր
 հրդակից՝ նժ հզօր՝ իշխան՝ հայր
 հան

Իողոս՝

20 90

Էսայ՝

20 60

04. 6. 11.

15. 26.

Հանդերձելոյ աշխարհին, Իշտե
այս միածին որդին Կ, որ Է
Հօր է և գիտէ զնա, ասաց Թէ՝
Յորժամ եկեսցէ մսխթարիչն
զոր ես առաքեցից ձեզ ՚ի Հօրէ,
զհոգին ճշմարտուն՝ որ ՚ի Հօրէ
ելանէ, նա վկայեացէ վսիմ, և
դուք վկայեք, զի իսկողանէ ըն
դիս էք, Իմացար մի ո՛վ ընթեր
ցող, զայս ասողն և զայս վկայ
ուծինը տրւօղն՝ նոյն ինքն քն
տրն է՝ որ իւր էակից հոգւոյն
սբջ համար վկայեց Թէ ՚ի Հօրէ
ելանէ, Եւրեմն՝ անոր անային
խօսքին, ամ մարդ առանց հա
կառակուէ պարտի հնազանդիւ
Դարձեալ էյեր մարդմի, որ չէ
գնացեալ ՚ի հապեշխատան և ՚ի
հինտխատան՝ այն երկրին նյտմու
ծին ընենէ հաւատալի չէ, Եւ
քին՝ էյեր այն երկիրներն գնա
ցեալէ՝ կամ Թէ անդ է ծնեալ

նր պատմութեն հաւատալի է:

Նմանապէս մէկ մարդ մի որ զան

ջէ տեսեր՝ և այ խորհրդեանն

վերահասու չէ եղեր, այն ինչ

որ զրուցենէ սուտ է: Վէլա

քին՝ սք առաքելքն տեսին զան

լը այնմ՝ որ էրն իսկզբանէ զոր

մէ լուսքն, որում ականատեսն

իսկ եղաք, ը որ հայեցաքն, և

ձեռք մեր շոշափեցին ի վր բա

նին կենաց: Եւ վերահասու է

ղան խորհրդոցն այ, պտմելովն

և յայտնելովն որդւոյն այ: Ը

այնմ, զան ոչ ոք ետես երբեք,

բայց միածին որդին՝ որ է ի

ծոց հօր՝ նա պատմեաց, և թէ՛

յայտնեցի զանունքո մարդկան,

զորս ետուր ինձ յաշխարհէ, քո

էին, և ինձ ետուր զնոսա, և

զբանն քո պահեցին: Նոյն սք

առաքելքն են ճանաչողք այ:

1304'' ինչ

1. 1.

1304''

1. 13.

թիւն"
14. 16.

Գործ"
2. 33.

Ինչպէս որ կուվկայէ քս արն
մեր թէ՛ և ես աղաչեցից զհայր
և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ, զի
լ ձեզ բնակեսցի ՚ի յուսիտեան
զհոգին ճշմարտութե, զոր Ծս
ոչ կարէ ըռնիլ, զի ոչ տեսա
նէ զնա և ոչ ճանաչէ զնա, բայց
դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ
բնակեսցի և ը ձեզ եղեցի: Իշ
տէ զայս ամ ճանաչող սբ առա
քելոցը մէկը՝ որ է երանելին
պետրոս՝ կասէ թէ՛ աջմն ան
բարձրացել, զաւետիս հոգւոյն
սբ ընկալեալ ՚ի հօրէ, սխաեաց
զայս, զոր դուք իսկ տեսանէք
և լսէք: Սբ առաքելն պետրոս
լսեց յիւր երկնաւոր վարդապե
տէն, որ ասացքի հոգին ճշմար
տութե որ ՚ի հօրէ ելանէ, ինք
նալ ուսեալ ՚ի սբ վարդապետէն
անորմս վկայեց՝ ինչպիս որ ասաց

'ի հօրէ ընկալեալ, քառեալ,
 և տունաւ մեզ. Չիւրքի 'ի հօրէ
 ընկալաւնէ՝ պէյանէ որ 'ի հօրէ
 կու բղխի սբ հոգին: Վրձլ
 նոյն ինքն որդին այ կասէ թէ՝
 զի ոչ եթէ դուք իցէք որ խօ
 սիցիքն, այլ հոգին հօր ձերոյ՝ որ
 խօսիցի 'ի ձեզ: Եւ և ահա
 ես առաքեմ զաւետիս հօր իմոյ
 'ի ձեզ և դուք նստարուք 'ի քա
 ղաքն յերուսղմ, մինչև զգեճու
 ցուք զգօրութի 'ի բարձանց:
 Եւ իսկ միաժին որդին այ յս քմ
 արն մեր, որ 'ի հօրէ ծնեալ է,
 քա այնմ՝ ելի 'ի հօրէ և եկի յձ,
 դարձեալ քողովմ զաշխարհ և
 երթամ առ հայր: Եւ վկայեաց ա
 սելովն, հոգին հօր ձերոյ, կամ
 թէ զաւետիս հօր իմոյ զբղ
 խին հոգւոյն սբ 'ի հօրէ, որ
 այս յայտնիէ ճշմարտասիրաց:

Ժողով

10 • 20

Դ-Կ

24 • 43

Ժողով

16 • 23

Լայիմտի ո՛վ գու տե՛ս, որ այս վե
 րագրեալ վկայութիւներն՝ քս ան
 մեր իւր անձային բերանովն ը
 սերէ, որ այս խօսքերուն դէմ
 խօսք չըլլար: Լայեր ո՛վ որ հա
 կառակինէ, այն մարդը քրիստո
 նեայ չէ, զէրէ՛ քսի անձային
 վճռին չի հաւանիր: Արեմն ո՛վ
 որ քրիստոնեայէնէ, խայրի ո՛ր
 տասաց ե մոլորեցուցիչ մարդ
 կանց խօսքը պիտի մտիկ չանէ,
 որք իրենց կամքին կեօրէ խօսք
 ըսելով, զուղղադա՛ւան հայոց ե
 կեղեցին կը բանբասէ ն: Ը իւ
 րեանց չնորք տայ, որ զճմարտու
 Թին հայոց սք եկեղեցւոյն ճա
 նաջեն: Տահի մեկ քանի վկայու
 Թիւերալ բերենք, որ աղեկ մի
 տեղեակ լինիս այս ճշմարտու
 Թէնը: Եւ չպո որ կու գրէ ա
 լեւտարանիչն զուկաս, ՚ի բերա
 նոյն

նոյն քսի, հոգի տն ՚ի վր իմ,
 վայ և էօծ իսկ զիս, աւետարա
 նել աղքատաց առաքեաց զիս:
 Ղարձլ աւետարանիչն մատթէոս
 կու գրէ թէ՝ ահա մանուկ իմ
 զոր ընտրեցի և սիրելի իմ Է
 որ հաճեցաւ անձն իմ, եդից
 զոգի իմ ՚ի վր նր և իրաւունս
 հեթանոսաց արմատացէ: Եւս տե
 ղըն հոգի տն՝ կիմացվի հոգին
 հօր ար, ՚ի վր իմ ըսելովն՝ կիմաց
 վի թէ՝ որդին ան ՚ի յերկնաւոր
 հօրէն կառնէ զիւր եակից սբ
 հոգին: Եւս որ յերկնաւ վի
 յուծենէն յայտնի է քի՝ հայրն
 ան ըսերէ եսայեայ մարգարէ
 ին բերանովն, Եդի զոգի իմ
 ՚ի վր նր, քի՝ ՚ի վր որդւոյ իմոյ:
 Եւս ինքնաւ անային բերանո
 վըն կասէ թէ, ամ ինչ տուաւ
 ինձ ՚ի հօրէ իմմէ, իշտէ իմացոր,

Եւս

4. 18

Եւս

12. 18

Եւս

42. 1

Եւս

11. 27

որ 'ի հօրէ առեալ էր որդին
 միածին զամ ինչ: Օ հոգին սբ
 առեալ է 'ի հօրէ կատարելապէս
 և լիապէս: և կու բաշխէ զշնոր
 հըս շնորին արժանաւորաց և հա
 ճատացելոց իւրոց: ըստ այնմ,
 Օ 'ի 'ի լրութե նր՝ մեք ամենեքին
 առաք շնորհս փոխանակ շնորհոց:
 'Նաև սբ հոգին կոստանդնուպ'
 սբ ժողովոյն, ուսեալք 'ի քսէ
 և 'ի սբց առաքելոց՝ ասացին, հա
 լատամք և 'ի սբ հոգին արն և
 կենդանարարն, որ 'ի հօրէ ելա
 նէ, որ լէ հօր և լէ որդւոյ 'ի
 միասին երկրպագի և փառաւորի,
 որ և խօսեցաւ 'ի մարգարէս:
 Որ այս յակօբ պատրիին մեկնու
 թի դաւանութե կոչեցեալ գր
 դին 'ի ԹխԹահամարն 131 գրւա
 ծէ, տեա անդ: Հէմ 'ի մէջ առա
 քինութեց գրքին գլուխ 29, 'ի

Թխթաճամարն 135 'ի յառաջին
 էջն գրեալ է Թէ, բայց դեռ
 և ո ընդգիմանան յոյնք ասելով
 Թէ՝ հաստուեցին 'ի Ժողովն կոս
 տանդնուպօլոյ, հաւատամք 'ի
 հոգին սք բղխեալ 'ի հօրէ, և
 նոզովեալ լիցի որ յաւելու զայլ
 ինչ: Տիմիկ սք Ժողովքին խօս
 քը իմացար մի ինչ ըսաւ: Ով
 որ այս սք Ժողովքին սահմանած
 դաւանութե մէջը խայրի խօսք
 որ աւելցունենէ նոզովեալ լի
 ցի՝ ըսաւ: Իշտէ այս սք Ժողով
 քին խօսքին կեօրէ, լատիններն
 նոզովեալ և բանադրեալ են: Օ ի
 րէ այս ('ի յորդէոյ) բառը յե
 տոյ աւելցուցին 'ի հանդանակին
 մէջը: Ինչպս որ կու վկայէ բե
 նեդիկոսս չորեքտասաներորդ
 աղանդապետն (Թուղթ ըհան
 րական կոչեցեալ գրքին մէջը 'ի

Թխթաճամարն 65 ՚ի տաանե ութ
 տողն) ասելով թէ՛ արդե՛ք ար
 ժանէր ՚ի հանգանակն պատարա
 դին յաճելու զբառն (և յորդ
 ճոյ ,) թէ պէտ և ոչ ՚ի նիկիայ
 և ոչ ՚ի կոստանդնուպօլսի սիւն
 հօթոսն գտանիցի , այն զի ՚ի տի
 եղերական սիւն հօթոսն եփեսոս
 սի վճռեցաւ , զի մի ինչ յաճել
 ցի ՚ի հանգանակն նիկիական ,
 (սահմանադրեաց սբ սիւն հօթո
 սըն , զի մի օւմեք օրէն իցէ զայլ
 հաւատ յառաջ բերել կամ գրել
 կամ շարագրել բաց ՚ի սահմանե
 լոյն սբց հարց , որք ՚ի նիկիայ
 հոգւով սրբով գումարեցան ,)
 հիմիկ վուխուք եղար որ բե
 նեդիկիտոս աղանդապետը ըսաւ
 քի այս (և յորդճոյ) բառը՝ նի
 կիոյ և կոստանդնուպօլսոյ ժո
 ղովքին հանգանակի մէջը չէր

գտնվեր: Հեմ եփեսոս" սիւնհո
Թոսն վճռեց քի, բան չի աւել
ցունեն հանգանակին մէջը: Իշ
տե ասկից պէյան է, որ (և յորդ
էոյ) բաւը՝ յետոյ դրերեն հա
ւատամքին մէջը հերձճածօղնե
րը: Լոյիմտի ասկից պէլն է, որ
չեն հնազանդիրու չեն հաւա
տար Սուրբ Ժողովքներուն:
Եթէ հաւատայիննէ, հաւատամ
քին մէջը ՚ի յորդէոյ բաւը չե
ին դներ: Հերձճածօղքն՝ սբ
Ժողովներուն էյեր հնազանդե
իննէ՝ զանոնց դրած սահմանքին
մէջը բան չէին խառներ: Հեմ
սբ Ժողովներուն չի հնազանդօղ
քըն հերձտիկոս են: Ովոք որ՝
քսի, առաքելոց, և սբց Ժողո
վոց հնազանդին է, նա է քրիստո
նեայ: Յակօք պատրիշն մեկնուի
դաւանուէ գրքին մէջը ՚ի 6 Թխ
Թահամարն՝ հռօմայ եկեղեցոյն

բերնէն՝ կասէ քի, գերապատ-
 ճեմ և վերընդուռնիմ նիլիայի
 առաջին սք ժողովն: Վարձեալ
 գերապատճեմ և վերընդուռնիմ
 կոստանդնուպօլսոյ սք ժողովն
 և դաւանիմ, մինչև ՚ի 13 Թիմա
 համարն: Վրձլ գերապատճեմ և
 վերընդուռնիմ եփեսոսի սք ժո-
 ղովն և դաւանիմ որ ինչ ՚ի նը-
 մա սահմանեցաւ: Իշտէ այն ժո-
 ղովքները՝ ՚ի հօրէ բղխեալ հա-
 ճատացին զհոգին սք (և ոչ ՚ի
 յորդւոյ) ինչպս որ վերը ըս-
 վեցաւ: Հռոմայեցիքն Թէպէտ
 այս ժողովքները կընդունինք
 կասեն՝ լաքին իրենց խօսքին
 կէօրէ չեն ընդունիր: Լայեր ըն-
 դունէ իննէ, հանգանակին մէջը
 (և յորդւոյ) բառն չէին դներ:
 Եւ անոնցպս ՚ի հօրէ բղխեալ
 կու դաւանէին: Սէլքին՝ արե-
 ւ

2323-57-1166

մտեան եկեղեցին Քլօրէնցիա
 յու աղանդէն յառաջ, զհոգին
 սբ'ի հօրէ բղխեալ կու հաւա
 տայր. սողրա այն աղանդը որ ե
 լաւնէ, քնի և առաքելոց՝ և սբ'
 հայրապետաց խօսացն և սահմանք
 ներուն չի հաւանեցան: Սանքի
 ղերէնք անոնցմէ իմաստուն հա
 մարելով այս (և յորդէոյ) բա
 ող այն ժամանակը սահմանեցին:
 Վրէ առաքեալն պօղոս. զքս այ
 զօրութի և այ իմաստութի: Լ'յս
 այ զօրութին և իմաստութին ասաց,
 հոգին սբ'ի հօրէ ելանէ, որմս
 քրէ աւետարանիչն յօհաննէս:
 Իայց յորժամ եկեացէ միսիԹա
 ռիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ 'ի
 հօրէ՝ զհոգին ճշմարտունէ, որ 'ի
 հօրէ ելանէ. նա վկայեացէ վս
 իմ: Լ' ըդեօք քս ոչ գիտեր,
 քաւ լիցի մեզ ասել: Քլօրէն
 Լ' 17 ցիւպու

Իրէն
1. 24

Իրէն
15. 26

1166

ցիայու աղնդն վէ նր հետևողք
ները՝ քան զքս գիտուն և իմաս
տուն են եղեր։ Այ և եղունկ
կուրուէ նց և հետևողց, որ զքս
ածն սրտախօս և տգէտ կը համա
րեն։ Այլ զինքեանս քան զքս ի
մաստուն կուվարկ սնին։ Ս ինչ ա
սեմք, զայսպիսի ամբարշտոց և հե
տևողց նց, ան գարձ և զզջում
պորգ և եսցէ։ Այեր ըսենքի, քս
տրն մեր, ինչո՞ւ փչեաց առպե
լոցն ասելով թէ՝ առեք զհոգի
սք։ Աքն յօհան ոսկերեւոյն ի
մեկնութե աւետարանին յօհա՞
նի 93։ Թխթահամարն ասէ թէ՝
ոչ ետ զհոգին, այլ պատշաճս ըզ
նս յարգարեաց ի ձեռն փչմանն
ք շնորհ մի ետ՝ զի կարողասցին
առնուլ զհոգին սք։ Ս ի եթէ
լը կործեաց հերձո՞ւ ամողացն լի
ներ, հարկ չէր յաւուր պէնտէ
կոստէի գլն հոգւոյ սք ի գլան

առաքելոց, որ 'ի վերնատան,
 Հէմ յակօբ պատրիշն 'ի մեկ
 նութէ չորից աւետարանչաց 'ի
 Թխթաճամարն 600 ասէ Թէ՛ ա
 ռաջքան զյարուծի մն քսի՛ ու
 նեին արգեօք առաքեալքն զհո
 գի՛ ոմ ունէին ևս զնա ամ ար
 դարքն, բայց յաւուրն յարուե
 քսի՛ տունաւ նց հոգի յառուկ
 ինչ կերպիւն, քանզի տունաւ նց
 պարգև մի հոգւոյն, զոր յառա
 ջագոյն ոչ ունէին, ք, իշխանու
 Թի կապելոյ և արձակելոյ 'ի մե
 ղաց: Սքն ներսէս շնորհալին 'ի
 յս որդի գրգռն 'ի Թխթ" 251
 ասէ, շնորհեաց նց փջմամբ զհո
 գին, զայն զոր կորոյս մարդն ա
 ռաջին: Հիմիկ ասկից սօղըա ու
 ըիշ վկայութիւներալ բերենք, որ
 աղեկմի իմանաս: Քն արն մեր
 կրսէքի, և ես աղաչեցից զհայր՝
 և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ,

904m6''

30. 34.

8m4l''

23. 13.

904m6''

30. 33.

զի ը ձեզ բնակեացի 'ի յաւի-
 տեան : Օ հոգին ճշմարտուէ ,
 զոր աշխարհս ոչ կարէ ըսելի և
 այլն : Իշտե ասկից յայտ է , որ
 հոգին սբ 'ի հօրէ կու բզլի :
 Օ էրէ քս արն մեր կսէ սբ առա-
 քելոցը քի , աղաչեցից զհայր , որ
 ձեզի տայ զհոգին ճշմարտուէ :
 Հիմիկ այս Լսօքերէն իմացիր , որ
 հայրն անձ զհոգին սբ , իւր որդ-
 իոյն տուեալ է , (ը այնմ զի ոչ
 էթէ չափուլ տայ ան զհոգին ,
 հայր սերէ զորդին և զամ ինչ
 ետ 'ի ձեռս սբ և այլն , Եւս թէ՝
 տուաւ ինձ ամ իշխանուի յեր-
 կինս և յերկրի և այլն : (Որ
 դին անալ իւր հաւատացելոցը
 և եկեղեցոյն կուտայ : Իբձ
 սբ յօհաննէս մկրտիչն կսէ թէ .
 և ես ոչ գիտեի զնա , այլ որ ա-
 ռաքեացն զիս մկրաւ Լ ջրով , նա

ասացցիս, յոյր վր տեսանիցես
 զհոգին զի իջանիցէ և հանգչի
 ցի ՚ի վր նր, նաե ուր մկրտէ հոգ
 շնոյն սբւ: Վրէ և աւետ" մատ" թէ
 և ետես զհոգին այ զի իջանէր իբ
 րև զաղաւնի և գայր ՚ի վր նր,
 Ոմանք տրգէտք կսեն թէ՝ հայրն
 ան զորդին կըսիրէ, որդինալ ըզ
 հայրն կըսիրէ, այն սէրն որ եր
 կուքէնալ կելանէ՝ հոգին սբ է,
 Փէք աղէկ, որդինալ զհոգին սբ
 կսիրէ, հոգին սբալ զորդին կսի
 րէ՝ մէկ հոգին սբալ անկէ ե
 լաւ՝ եղաւ երկու հոգին սբ:
 հայր ան՝ զհոգին կսիրէ, հոգին
 սբ՝ զհայր ան՝ կսիրէ, մէկ սէր
 միալ անկից եղաւ: Անոնց խօս
 քին կէօրէ եղաւ իրէք հոգին
 սբ, որ է հերեւիկոսուի մեծ:
 Վրէ աւետարանիցն յօհաննէս
 զի ան՝ սէր է, ապա ուրեմն հայր
 ան՝

Երուս'
 3. 61

Զրու'
 4. 8.

30 հոկտեմբերի.
4 • 24

ածալ սէր է, որդիալ սէր է,
հոգին սքալ սէր է. Օ էրէ մի
ած երեք անձինք, և մի բնուի
է ած. Ղարձլ գրէ աւետարա-
նիչն, թէ՛ հոգի է ած՝ և երկը-
պագո՛ւնաց նր հոգւով և ճմար
տուք պարտէ երկիրպագանել:
Իշտէ հայր ածալ հոգի է՝ որդի
նալ հոգի է՝ հոգին սքալ հոգի
է. Ոչ երեք հոգի են, այլ մի
ած՝ մի էութի՝ մի գոյութի և
մի բնութի. Ոչ երեք բնութի,
ոչ երեք ածութի, բայց մի ած-
ութի, և երեք անձինք: Յա-
ռաքինութեց 29 գլ" 135 թխթա-
համարն ևս գրի թէ, զուսուռն
հոգւոյն սքյ կոստանդնուպօլ-
սոյ սք ժողովոյ սք հայրապետ
քըն աւանդեցին: Իսկ Քլօրէն
ցիպու աղանդն, (որ յայնմ հե-
տէ են ամբ 337) մինչև ցայսօր
քսի

քսի տն մերոյ և սբց առաքե-
 լոց նր և հայրապետաց՝ Հաւա-
 նելով, իբրու թէ զնս տգէտ
 համարելով, և զիրենք իմաս-
 տուն համարելով ասացին թէ՝
 հոգին սբ ՚ի հօրէ և ՚ի յորդւոյ
 կու բղխի: Իմտի այն ժողով-
 քէն մինչև ցայսօրս լատինաց-
 ւոց մէջը որքան վարդապետք
 եկերէն նէ՝ աղանդին խայրեղը
 ընելով կսեն թէ՝ հոգին սբ ՚ի
 հօրէ և ՚ի յորդւոյ կու բղխի:
 Ինչպս որ մեկնալ բենեդիկ-
 տոս աղանդապետն է, որ ինքն
 ինքեան հակառակ խօսի ՚ի լոնդ-
 հանրական թղթի իւրոյ 65 թխ
 թահամարը թէ՝ չէ իսկանպս ուղ-
 ղափառ, որ ոչ ընդունեսցէ և
 դաւանեսցի բղխումն ՚ի յորդ-
 ւոյ և այլն: Ի քսէ՝ և յառաքե-
 լոց մինչև ՚ի Քլորենցիայի աղան-
 դըն

դըն՝ որքան վարդապետք եկե-
 րէննէ՝ զհոգին սք ՚ի հօրէ կհա-
 ճատախննէ՝ անոնք ուղղափառ
 չէին մի։ Հէմ առաքինուէց ՚ի
 մասն երկրորդ ՚ի գլ՝ 20 ՚ի Թիս-
 Թահամարն 135 յերկրորդ էջն
 գրեալ է Թէ՝ և անդ ոչ յաւե-
 լաւ ինչ՝ այլ բացայայտեցաւ։
 Կասէ Թէ և անդ ոչ յաւեւաւ
 ինչ, հապա այս (՚ի յորդուոյ) բա-
 ուր յաւեւումն չէ մի։ Լ՛ճաղ ի
 րենց մոլորուէց, զի ոչ գիտեն
 զինչ խօսին։ Լ՛յլ տգէտ հմերին
 զաղգա հայոց ուղղափառաց՝ որք
 եմք ճոխացեալք անային գի-
 տութե՛ և ուղիղ դաւանութե։
 Լ՛աքին զիրենք իմաստունի տեղ
 դրեր են՝ ամմա բնաւ չեն իմա-
 նար։ Աք գրոց ղօրութիւն է-
 յէր իմանայիննէ, Տն մերոյ
 քսի՝ վկայութիւն կընդունէին,

որ կասէ քի՛ իսկ միեթարիչ հոգին սք՛ զոր առաքեսցէ հայր յանուն իմ նա ուսուցէ ձեզ զամ և այլն։ Հիմիկ հասկացար մի, ինչ ըսաւ։ Բն Թորն մեր որ ՚ի հօրէ ծնեալ է՝ և է Թորն ճշմարիտ՝ կու վկայէ թէ՛ հոգին սք ՚ի հօրէ կեւանէ։ Եւ վկայ ութինալ ընդ ունեւի է՝ թէ ոչ։ Այլ կարես ասել թէ՛ ոչ, այլ ընդ ունեւի է ասես։ Եւ որք մեք ուղղափառ ազգս հայոց՝ ընդ ունեւի հաւատամք ասացունաւ ծոց փրկչին՝ սքց առաքելոց և սքց հայրապետաց, որք ՚ի հօրէ բղեսալ կհաւատան (և ոչ յորդւոյ) ինչպս որ վերը ըսվեցաւ, հէմ տահի պիտի ըսվի։ Հարցանեմ նոց, հոգին սք որ ՚ի հօրէ բղեսի, կատարեալ բղեսի, թէ անկատար։ Եւ թէ ասեն անկա-

տար, և մոլութի մեծ, և եթէ
 ասեն կատարեալ և ճշմարիտ,
 Եւ եթէ ի յորդուոյ հոգին սբ
 բղխինէ՝ կատարեալ բղխի թէ
 անկատար: Եւ եթէ ասեն կատարեալ
 կըբըղխի՝ կըլինի երկու
 հոգին սբ՝ մինն ի հօրէ՝ և մինն
 ի յորդուոյ: Այսպէս լինի երրոր
 գութին չորրորդութի՝ որ և մեծ
 հայհոյութի: Եւ եթէ ասեն թէ՝
 կեսն ի հօրէ՝ կեսն ի յորդուոյ,
 և մեծ հերետիկոսութի: Օ՛ ի
 ի մասանց ոչ բաղկանայ հոգին
 սբ, զի անմարմին և անըստեղծ
 էութի և: Այն՝ մի է սկիզբն
 որդուոյ և հոգւոյն սբ: Աւելոր
 տըն իւրեանց ի 7 գլ՝ գրեալ է
 թէ՝ Արդ հոգին սբ բղխի ի հօ
 րէ, միջաբար և անմիջաբար, մի
 ջաբար զի և որդին փռէ զնա՝
 և զայս ունի որդի ի հօրէ:

Եւ անմիջաբար զի և ինքն հայր
 փէէ զոգին սբ: Տէս, որ որ
 դին ինչ ունինէ ՚ի հօրէ ունի:
 Ու արն մեր ասէ իւր սբ բե
 րանովն, ամ ինչ տո՛ւաւ ինձ ՚ի
 հօրէ իմմէ: Իմտի հիմիկ վարդա
 պետաց մէկ քանի վկայութիւներ
 նալ շարենք որ աղէկմի հաստա
 տիս յայս ճշմարտութեա վր:
 Լ'ռաքինութեց ՚ի 133 Թխթա
 համարն գրի այսպա: Սեծն բար
 սեղ ՚ի յաղութս պատարագին ա
 սէ: Լ'նակիզքն և աներեւոյթ
 հայր ան մերոյ յնի քնի, որ է
 ճշմարիտ անձ, յորմէ ճոռագայ
 թեաց հոգին սբ: Կոիգոր նիւ
 սացին ՚ի յերրորդ մեկնութե տե
 րունական աղօթիցն ասէ, հոգին
 սբ ՚ի հօրէ ասի, և յորդւոյ տո
 չեալ լինի: Ի նոյն գրգոջն ՚ի
 Թխթահամարն 130 յերկրորդ

Յոթը՝

II. 27.

Էջն գրեալ է Թէ՛ դամասկացին
 ասէ, զհոգին սբ՛ի հօրէ ասեմք,
 և ո՛չ յորդւոյ, այլ անուննեմք
 զնա հոգի որդւոյ: Եւտէ զայս
 դամասկացիս կու նշտունէն յոյնք
 և լատինացիք՝ լաբին իրենք ի-
 րենց վարդապետին խօսքն չեն
 ըսունիր՝ այլ իրենց խօսքն յա-
 ռաջ բերել կամին: Վրձլ գե-
 րեւջանիկն և ընտիրն ՚ի հայրա-
 պետս երանելի սբ հայրն մեր՝
 գրիգոր լուսաւորիչն ՚ի յագա-
 Թանգեղոս գրգռչն կասէ Թէ,
 ո՛չ Թէ կարեր տալ կենդանուի
 առանց քոյոյ բանիգ կամաց բա-
 րերարուծէ, որ է կամք քո և
 բան, և բարերարուծի միածին
 որդիգ ծնունդ անուէ քոյ և
 հոգիգ սբ որ ՚ի քէն բղխէ և
 ընու զամ տիեզերս և այլն:
 Եւ գրձլ ասէ, հաւատամք և
 ՚ի հօ

Թիւմ".
 25:

Բիււմ".
 398:

'ի հոգի սբ անկեղեն, հոգի սբ
 անկեղեն առանց առնելոյ՝
 բղխումն մշտնջենաւոր՝ առ 'ի հո
 րե և այլն, Լոյէր ըսես թէ՝ այն
 ինչ ըսել է, որ կասէ թէ՝ հայր
 յանձնէ, որդի 'ի հորե՝ և հոգին
 սբ 'ի նոցունց կամ 'ի նոսին,
 Բսել է թէ՝ հոր և որդւոյ և
 հոգւոյն սբ բնութի եութե
 մէ է. քի՛ հոգին սբ հոր և որդ
 ւոյ յեութեն է, կատարեալ ան
 է բնութբ և է անեղ և անըս
 տեղծ և ոչ արարած և պաշտ
 նատար, Նման լն անձին և նոյն
 լն բնութե հոր և որդւոյ, ոչ
 'ի նոցունց բղխեալ, այլ մինն 'ի
 նոցունց որ և է 'ի հայր և յոր
 դի լնորում ասի 'ի նոսին, Այ
 վն պետրոսի ասացաւ, թէ և
 սա 'ի նոցանէ է, Այ թէ պետ
 րոս 'ի նոցանէ ծնեալ կամ բըղ

ԲԻԲԼ՝

184 •

197 •

336 •

368 •

խեցեալ էր, ոչ, այլ էր մինն 'ի
նոցանէ։ Լ'գաթանգեղոսի 'ի 315
Թխթահամարն, նշանակեաց և
զանորոշական զմիաբուն անային
զօրութե պայման, ասել լի, և
լի 'ի հօրե և այլն։ 'Եղնպս և
վն ճշմարիտ հոգւոյն սբյ թէ
հոգին ճշմարտութե որ 'ի հօրե
երանէ։ Իրձլ սբն ներսէս շը
նորհալին 'ի յս որդի կոչեցեալ
դրգոջն ասէ։ Լ'ն ը հոգւոյդ
բում էակցին, անձառ բղխմանն
հայրենին։ Հայր է պատճառ ան
պատճառաց, որդւոյ ծննդեամբ
հոգւոյն բղխմամբ։ Լ'յլ միա
ծին որդի ծնեալ, լոյս 'ի լուսոյ
հօրե ծագեալ, յորմէ և կեանքն
աղբերացեալ, 'ի նոյն հօրե հո
գին բղխեալ։ Լ'յլ մեք 'ի հայր
հաւատացեալ, և միածնին եր
կրպագեալ, և զհոգին խոստո

վանեալ, յէռւէ հօրն բղխեալ:
 Ին յորմէ յառաջ եկեալ, ՚ի
 յանգոյից գոյք եացեալ, բանին
 Է հօր յորմէ ծնեալ, հոգւոյն
 անդուստ յառաջ բղխեալ:
 Ի հօրէ բղխումն հոգւոյդ ոչ
 քըննեցան, և հոսման որդւոյ
 առումն ոչ պատմեցան: Ի ժա-
 մագրգին: Եւ յս ՚ի հօրէ բղխումն
 աղբիւր բարուէ հոգիդ սբ այ
 և այլն: Ի շարականին: Օ եւրօղն
 ՚ի հօրէ զէակից որդւոյն սուրբ
 զհոգին օրհնեցէք: Օրհնութի
 ՚ի բարձունս եւրօղն ՚ի հօրէ հոգ-
 ւոյն սրբոյ: Ար անիմանալիդ ես
 յէռւթէ և անպատում հոգիդ
 ճշմարիտ, անսկզբնաբար բղխու-
 մըն ՚ի հօրէ: Օ անսկզբնաբար
 բղխումն ՚ի հօրէ հոգիդ ճշմա-
 րիտ: Օ եւրօղն ՚ի հօրէ զառաստա
 բուղխ աղբիւրն իմաստից:

7. Լ'նձառելի բղխումն 'ի հօրե հո
 գիդ ճշմարիտ: Որ 'ի հայրական
 իսկութեն յառաջ բղխեալ աղ-
 բիւր լուսոյ: 'Ի յարաշարժ յաղ
 բերէն անհատահոսդ վտակ:
 Որ 'ի յարաշարժ 'ի յաղբերէն յա
 ռաջ բղխեալ անհատաբար 'ի յորդ-
 ւոյ տիրանս սբ հոգին և այլն:
 Բսել է թէ՛ սբ հոգին 'ի հօրե
 կու բղխի, 'ի յորդւոյ անբաժա
 նելի է, 'ի յորդւոյ բղխել ասել
 չէ: 'Նարեկ 'ի գլ' 13 հայրդ բա
 րի, ողորմութեդ շնորհի, որոյ
 անուն իսկ մեծիդ զքոյդ աւե
 տարանէ, լը քեզ և որդիդ քո
 իբրև զքեզ, և հոգիդ սբ ճըշ
 մարտութե բղխեալ առ 'ի քէն,
 կատարեալ իսկութի գոյի: 'Վար
 ձեալ 'ի 75 գլ' օրհնաբանեմք լը
 հօր և որդւոյ և զանբաժանելի
 բղխումն, նոցին փառակից հոգ
 ւոյն

և այն անբաժանելի բղխումն հօր՝ և
 որդւոյ փառակից է։ և ոչ թէ
 բղխումն յորդւոյ։ Ար այլ չէր
 կընջօղներն՝ թիւր մեկնելով
 նոխտան կու փոփոխեն, որ շա-
 րադրութե միտքը ևս կու փոխ-
 վի։ Վերջ 48 գլխոյն ՚ի վերջն,
 և սկըզբնաւորիդ սկըզբանց։
 Լ'սեւ է թէ՛ ո՛վ սք հոգի դու-
 լի հօր և լի որդւոյ հաւասար
 ես (և ոչ ասեւ է թէ յորդւոյ
 բղխումն) և իշխանակից, ք' ո՛վ
 սք հոգի՝ դու սկըզբնաւոր ես
 ամ սկըզբանց արարածոց։ Օ՛ ի
 զյի նախդիրն հոլովական ոչ ու-
 նի, զի առցես զնա ո՞նչ զբացա-
 ռական, այլ է սեռականակերպ
 տրական, Թարց նախդրի հոլո-
 վականի։ Լ'յէր հարցանես թէ՛
 այն ինչ ըսեւ է, որ քն տրն մեր

Կասէ թէ՛ յիմմէ անախ առնու
 ցու, և պատմեացէ ձեզ: (Ս) այս
 խօսքը սքն յօհան ոսկերբերանն,
 այսպս կու մեկնէ ասելով ՚ի 341
 երեսն, զորս ասացի ես՝ ըզնոյնս
 ասացէ և նա: (Կ) որքանս
 ասացեալ իցեմ ձեզ և զինչ մը
 տօք զխրթնագոյն բանս, նա ե
 կեալ պարզաբանեացէ ՚ի միտս
 ձեր, և ուրեք ուրեք յանդիման
 հրէից և հեթանոսաց հրաշագոր
 ծուիս առցէ ՚ի ձեռն ձեր, յորս
 և փառաւորեացի անուն իմ, թէ
 իցեմ ճշմարտապս էական և անձ
 նաւորական իմաստութի հօր:
 Եւ ՚ի 342 երեսն ասէ այսպէս:
 Հոգին սք յիմացն առցէ: Կ հա
 մաձայն է ինձ: Յիմմէ ասաց և
 ոչ յինէն: Պէնիմքինտէն և ոչ
 պէնտէն: Եւ ՚ի նոյն բանի ա
 սի, ընդէր ասէ առաքեցից զնա:

Կապարաստեցից զձեզ (առ 'ի
 յընդունելութի. ՎրձԼ դամաս
 կացին նց զյիմմէ անտի առնու
 ցուն՝ այսմս կու մեկնէ ասե
 լով Թէ՛ այս է. յիմոյն հօրէ՛
 ՍԽ զի բազմիցս (ասէ) այսոյի
 յի բանիւք սովորութի ունիմք՝
 զընտանութի և զմիաբանութի
 ցուցանել. Վիտացիւր և զայս
 զի գրեալ է 'ի վեցերորդում
 կանոնի եօթներորդի գործոյն
 ըհանրական սք ժողովոյն եփե
 սոսի Թէ՛ եթէ ոք 'ի վերատես
 չաց կամ 'ի կղերիկոսաց կերպիւ
 իւրիք խախտիցէ զսահմանեցեալ
 սրն յայս սք ժողովոյս, անկցի
 ամենեին յաստիճանէ իւրմէ. և
 եթէ 'ի ժողովրդականացն իցէ՛
 բանադրեալ լիցի. ՎրձԼ գրի
 յիւրեանց կէ մէսի պատմական
 հատորին, (որոյ բոլորն հայե

վար է) 'ի 471 ԹխԹաՏամարէն
 մինչև 'ի 477 ԹխԹաՏամարն, Թէ
 որ ինչ սաճմանեցաւ 'ի սբ Ժո-
 շովսն Թէ նիկիոյ, Թէ կոստան
 դընուպօլսի, Թէ էփեսոսի, և
 Թէ որ յենյսկգսաց կամ 'ի քա-
 Տանայից յաւելլուցու, լուծցի
 'ի կարգացն. և Թէ 'ի կրօնաւո-
 րաց կամ յաշխարհականաց իցեն,
 նզովեալ լիցեն. Հիմիկ իմացար-
 մի ինչ ըսաւ նէ, ըսաւ քի նի-
 կիոյ կոստանդնուպօլսոյ, վէ և
 փեսոսի սուրբ Ժողովքն, և իւ-
 րեանց ընդունելի քաղկեդոնի
 Ժողովքն, սաճմանեցաւ քի,
 Ուրիշ խօսք չի էվելցնեն այս
 Ժողովքներուն սաճմանքներուն
 մէջը: Ամա Քլօրէնցիայի աղան-
 դը, և վելցուց զ'իյորդւոյ' բա-
 ոըն 'ի մէջ հանգանակին: Ա քա-
 լարանն և զփափապաշտութիւն որ
 'ի

'ի քնէ մինչև 'ի յայն աղանդն
 1443 տարի անցերէր՝ այսպիսի
 խօսքեր չի կայր յառաջ։ Իչտէ
 այն աղանդն սահմանեց։ Լ՛ռաքի
 նութէց գրգին մէջը (յաղագս
 հաւատոյ 'ի գլ" 29 'ի ԹխԹաՀա
 մարն 135) կասէ Թէ՝ և կոչեալ
 զյոյնսն 'ի Ժողովն Քլորէնցիա՝
 նորա ոչ կամեցան գնալ։ որ է
 սուտ։ Օ երէ յակօբ պատրին
 'ի մեկնութի դաւանութէ 'ի
 ԹխԹաՀամարն 160 գրէ Թէ,
 յօհաննէս փալէօլօկօս կայսրն,
 և յովսէփ պատրիարզն՝ իւր ե
 պիսկօպօսօքն 'ի Քլորէնցիա քա
 ղաքն գնացին։ Յետոյ որ 'ի ըս
 տամպօլ եկան՝ Ժողովք արարին
 և նզովեցին զաղանդն Քլորէն
 ցիայու։ Եկեղեցին արեւմտեան
 մինչև 'ի Քլորէնցիա աղանդն։ ա
 րեւելեան եկեղեցւոյն հետ հո

գին սք 'ի հօրե բղխեալ կըհա
 ւատային: Լ'յլ և հայրն ան կու
 պարգևէ զհոգին սք իւր սիրե
 լեացն: Որդին միածին ևս կու
 պարգևէ եկեղեցւոյն և իւր
 սիրելեացն: Կառնու 'ի հօրե կը
 պարգևէ: Ոչ ես ասեմ, այլ աս
 ռաքեալն պետրոս գործոց 2 գլ"
 33 Թէ աջմէն այ բարձրացեալ,
 զաւետիս հոգւոյն սք ընկալեալ
 'ի հօրե ամբողջաց զայս, զոր
 դուք իսկ տեսանէք և լիւք:
 Գորե աւետարանիչն յօհաննէս
 'ի 3 գլ" 'ի համարն 34, զի ոչ ե
 Թէ չափով տայ ան զհոգին որդ
 ւոյն, տես հօրը ինչքը կամ աս
 րանքը որդւոյնէ անմահապս հո
 գին սք 'ի հօրե կըբղխի, որդի
 նալ կառնու 'ի հօրե և կը պար
 գևէ իւր սիրելեացն: Լ'յն որ
 գրեալ է 'ի շարականին աղբիւր

կենաց և փրկուէ մերոյ հոգի
հօր և որդւոյ, չէ ըսել թէ 'ի
հօրէ և յորդւոյ կըբղխի, եւ,
ասել է թէ, ոպ հոգի հօր ասի,
նոյնպս հոգի որդւոյ ալ կսվի.
Լ'յն որ 'ի վն ջուրցն գողվ գո
յացոյց զարարածս անանջրպե
տըն 'ի հօրէ և յորդւոյ, Բըղ
խումն 'ի հօրէ և յորդւոյ ըսել
չէ՝ անբաժանելի 'ի հօրէ և յորդ
ւոյ ըսել է. Բնութիւնին մի է,
մի անձ է անհատաբար 'ի հօրէ և
յորդւոյ. Յորդւոյ բղխումն
ըսել չէ անհատ ըսելը, եւ ան
բաժանելի ըսել է. Տեսէք 'ի
բառարանը անհատը և անանջր
պետը, Թիէ 'ի սբ գիրս թէ 'ի
սբ վարդապետաց գրոց մէջը՝ 'ի
հօրէ և յորդւոյ բղխումն չի
կայ, չլա թէ խաբվեք. Օ էրէ
հոգի հօր՝ հոգի որդւոյ՝ բըղ
խումն

Խուսն ըսել չէ : Բայնք Թե
 հայր ան հոգին սբ կուտայ,
 Որդին ալ 'ի հօրէ կառնու կու
 տայ Ու ահա մեծ վարդապետն
 Քառնկաց բռնադատեալ 'ի ճշմար
 տութի ուղիղ խօսի ը այսմ մա
 սին : Եւ ասէ 'միջաբար և ան
 միջաբար : Մ'իջաբար՝ զի որդին
 փչէ զնա, և զայս ունի որդի 'ի
 հօրէ : Եւ անմիջաբար՝ զի և ին
 քն հայր փչէ զոգին սբ : Եւ
 պերտն ձեր ասաց հոգին սբը
 որդին 'ի հօրէ կառնէ կփրչէ, ք
 կուտայ արժանաւորաց :

Ի աւղ" :
 41" 7 :

'Եւ արձեալ Թարեւեռնոյ ժո
 ղով քնալ՝ զմարմին և զարիւն չի
 տալն սահմանեց : Ինչպս գրեալ
 է 'ի յուղղ և ծուծ գրքոջն 'ի
 9 պրակն և 'ի 147 Թխթահամարն,
 Թե ան չէ հրամայեր 'ի մարմնոյ

և յարենէ ճաշակել, որ է ընդ
 դէմ քսի և առաքելոց սբօց, և
 է յայտնի անուրացութի. 11 ք
 զի քս տրն մեր վճռահատեալէ,
 թէ ով որ զիմ մարմինս չուտէ
 և զարիւնս որ չմսէ, ոչ ունի
 կեանս յաւիտենական. 12 Եւ
 զքս ան կատարեալ և մարդ կա
 տարեալ կու հաւատամք և խոս
 տովանիմք. 13 սկ նոքա ուրանան
 անուրացութի քսի, որք ասեն թէ
 այ հրաման չէ. 14 ստայնմ, որ ա
 սէ թրէտէնդինոյ ժողովն, թէ
 այ հրաման չէ զմարմին և զար
 իւնն ՚ի միասին ճաշակել ժողո
 վրդեանն. 15 մեք ուսեալ ՚ի
 քսէ և յառաքելոց սբօց, յոր
 ժամ որ ՚ի սբ վերնատունն բազ
 մեալ էր 16 աշակերտացն, առ
 եալ զհացն ասաց, այս է մարմին
 իմ. 17 Եւ այս առեալ զբաժակն

(որ է խատեն) ասաց, արբէք
 'ի սմանէ այս է արիւն իմ և
 այլն : Որ աւասիկ այս է հրամա
 նըն քսի այ մերոյ : Իսկ ը դէմ
 այսմ վճռահատութե քսի այ մե
 րոյ, ասէ Թրետենդինոյ աղան
 դըն, 'ի 148 Թխթահամարն 'ի
 ուղղեւծ ուծ գրգոջն, Թէ արչափ
 մոլորին հերետիկոսքն, որք ա
 սեն Թէ յերկաքնչիւր տեսակաց
 ճաշակելն հարկաւոր է : Կ, այն
 մարդն որ յերկու տեսակէն ճա
 շակել պարտէ ասէ նէ, հերետի
 կոսէ : Եւս ուրեմն քս տրն մեր
 է հերետիկոս, որ քաւ և մի լի
 ցի մեզ ասել : Որ և 'ի սոյն
 գրեցելոցս հաւաքաբանի Թէ ով
 որ մարմինը և արիւնը 'ի միասին
 տանէ, 'ի Թրետենդինոյ աղան
 դոյն նշովեալ կլլա : Ով որ չը
 տանէ, 'ի քսէ և յառաքելոց նշո
 վեալ

վեալ կլլա։ Աստէն իմացարժեք
 և դատ արարէք ո՛վ սիրելի ըն
 թերցօղք։ Օ ի քսի և առաքե
 լոց սբց նշովոյն ո՛չ երկնչին և
 ո՛չ ամաչեն, այլ պահեն զաւան
 դըն թրէտէնդինոյ անօրէն ժո
 ղովոյն, զոր մեք ասացաք և դուք
 լսեցիք։ զօգուտն ձեր դուք գի
 տէք։ Աստմէ կլէմէսն, հատ" ք,
 մասն, ք, ՚ի ԹխԹահամարն 579
 Թէ՝ Ժողովք մի եղև ՚ի յերկր
 րըն լատինացւոց թրէտէնդի ա
 նուն, յամի տն 1545 ին ըսկսեալ
 և զամս ինչ տևեալ, աւարտե
 ցաւ յամի տն 1563։ Այս ժողո
 վըն ՚ի քսան և մեկ ժողովման
 յառաջին կանոնին զքն նշովե
 ցին և նա լինիլն ուրացան։
 Քս նա մեր ըսաց Թէ, ով որ
 իմ մարմինս չուտեր և արիւնս
 չմպեր փրկուԹի չունի, ոպ գը

րէ աւետարանիչն յօհ՝. 6, 54:
 Եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդ
 ւոյ մարդոյ, և արբջիք զարիւն
 նր, ոչ ունիք կեանս յանձինս:
 Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ
 զարիւն իմ, ունի զկեանս յաւի
 տենականս և ես յարուցից զնա
 յաւուրն յետնուամ: Օ ի մար
 մին իմ ճշմարիտ կերակուր է,
 և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է
 ՚ի սբ վերնատանն առաւ զհաց
 մի՝ օրհնեաց և ետ աշակերտացն
 և ասաց, այս է մարմին իմ: Նոյն
 պէս և զբաժանն օրհնեաց, և
 ետ նց և ասաց, այս է արիւն իմ:
 Օ այս հրամայօղն մեք նր և նծ
 խոստովանիմք: Նորա՝ ՚ի վերոյ
 յիշեալ աղանդն ասացին, Թէ նծ
 չէ՝ հրամայէր: Նպա ըն նոցին ա
 սուԹէ քն նծ չէ՝ ասացին: Եւ
 դրձլ կանոնեցին եթէ դք ասի

ցէ զմարմինն ուտել և զարիւնն
 ըմպել հարկէ, նզովեալ եղիցի:
 (Կա ուրեմն զքն նզովեցին: Ս) Է
 րէ այս խորհուրդս քն անձն մեր
 սահմանեալ է, և զհարկաւորու
 ին երկաքանչիւր տեսակաց ինքն
 ասացեալ է, որոյ չորս աւետա
 րանիչքն վկայեն: Վարէ նաև ջա
 տագոյն հռոմայ եկեղեցւոյն և
 պարսաւիչն սբ եկեղեցւոյս հա
 յոց կէտէս ՚ի 2 հատորն ՚ի 482
 երեսն այսպս: Սբն յօհ" ոսկեր"
 ՚ի 45 երրորդ ներբողեանն, ՚ի վժ
 յօհաննու ասէ, վն հաղորդուեն,
 (Եյս արիւնս առնէ զի ծաղկեա
 ցի ՚ի մեզ արքայական պատկերն:
 Եյս արիւնս միշտ ուղղանելով
 և սնուցանելով զգեզեցկուի և
 զազնուականուի հոգւոյ ոչ թո
 զու թողումիւ: Սա է վերկուծի
 հոգւոց մերոց և այլն: ՚ի 480

Երեւան նոյնն գրէ յօգոստինոսի
 մեկնութեն 33 սաղմոսին և ասէ
 վն հաղորդութե։ Սատեան հը
 րէայք առ քն զի խաչեցեն զնա,
 իսկ մեք մատիցուք առ նձ, զի
 զմարմինն և զարիւնն նք ճաշակե-
 ցուք։ Նոքա ՚ի խաչեցելոյն խա-
 ւարեցան, իսկ մեք ճաշակելով
 զխաչեցեալն լուսաւորիմք։ յար-
 ձեալ ՚ի 484 երեւան գրի, սքն կիւ-
 րեղ աղեքսանդրացին ՚ի չորրորդ
 գիրսն Ը գէմ նեստորի ՚ի 5 եր-
 րորդ գլ' ասէ վն հաղորդութե-
 ւթէ սքյ մարմնոյն և արեանն
 քնի հաղորդիցիմք, ամենեւին ար-
 դարասցուք, և մնասցէ ՚ի մեզ բա-
 նըն նձ նձօրէն ՚ի ձեռն հոգ-
 ւոյն սքյ և մարդկօրէն ՚ի ձեռն
 սք մարմնոյն և պատուական ար-
 եանն։ Սխիթարն ՚ի մեկնութե
 մատ" 14, 21 գրէ այսպս։ և ասաց

քն դուք տուք զհացն կենաց ու
 տել անթիւ բազմութիւնք թրխառ
 նհականի ժողովորդեանն, բայց
 հանդերձ անմահարար բաժակաւ
 յեր" 335, 1 էջն. Փափն և եպիս
 կոպոսքն և քահանայք նոց՝ քնիւն
 մերոյ և առաքելոց սքց հետե
 ւող չեն. Քանզի քն ան մեր
 զիւր մարմն և արիւնն տուաւ
 յուղայի, սակայն տե՛ս թէ նոքա
 զիւրենց ժողովուրդքն ՚ի յուղա
 յեն ևս այլ վատթար համարեն
 որոց ոչ տան ՚ի մարմնոյ և յարե
 նէ տն մերոյ յնի քնի. Ար մին
 չե ցայժմէ 217 տարի որք սահ
 մանեցին զայս անօրէն կանոնս,
 Լսե՛ք ասե՛ք թէ սուտէ, ընթեր
 ցե՛ք կղէմէսի երկրորդ հատորին
 մասն երկրորդ ՚ի թխթա համարն
 579, ՚ի 1 գլ" 6 հմբն. Արեմն վայե
 լուչ վարկայ առ նս զբանն առա

քելոյն, որ գրէ առ գաղատացի
 սրն, Օ արմանամ, զի այդպէս
 վաղվազակի փոփոխիք յայնմանէ
 և այլն. Լ' յսքանս բաւական է
 ճշմարտասիրաց. զերէ ճշմարտա
 սէր չեղողին զբոլոր հին և նոր
 կտակարանն վկայութի բերես,
 կինէ ան իր ինատը կանէ. Աբ
 վարդապետաց գրոց մէջը խորթ
 նաժաժուկ խօսքեր գտնըվինէ,
 նոցին ուղիղ դիտաւորութեը
 կէօրէ պիտի իմանաս. Պաղիսի
 ներն որ այն սբ վարդապետնէ
 րուն խօսքերուն՝ իրենց կամացը
 կէօրէ մեկնութի տունէրեն (վայ
 և եղուկ նց) չիլինի որ խաբվիս.
 զերէ 'ի հօրէ բղխումն սբ աւե
 տարանին մէջը գրեալ կայ. 'ի
 յորդույ բղխումն սուտ գրքե
 րուն մէջը կայ. բաժն է:

ԱՆՐՑ:

